

YALOVA ÜNİVERSİTESİ
ETİK KURUL YÖNERGESİ
BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar

Amaç

Madde 1- Bu Yönergenin amacı, bu yönerge kapsamına giren Yalova Üniversitesi Etik Kurulunun ve kendi bünyesinde oluşturacağı bilim etik kurulları, bilim alt etik kurulları ve diğer alanlarda kurulacak olan etik kurullarının görev, yetki, sorumluluk ve çalışma usulleri ile her tür bilimsel araştırma, çalışma, yayın ve etkinliklerde uyulması gereken genel etik ve bilim etiği ilke ve kurallarını belirlemektir.

Kapsam

Madde 2- Bu yönerge,

(1) Yalova Üniversitesi mensuplarınca yapılan her tür bilimsel araştırma ve çalışmalar ile gerçekleştirilen bilimsel etkinlikler, desteklenen ve/veya yürütülen bilimsel araştırma-geliştirme projeleriyle ilgili araştırma etiği konularını,

(2) Yüksek lisans veya doktora öğrenciliği sırasında yapılan tez ve bilimsel yayınlar ile yürütülen bilimsel araştırma-geliştirme projeleriyle ilgili araştırma etiği konularını,

(3) Yalova Üniversitesi mensuplarınca yurtiçinde ve yurtdışında her çeşit basın, görsel ve işitsel yayın organlarında yayımlanan ya da yayımlanmak üzere gönderilmiş olan her tür yayınlara ilgili yayın etiği sorunlarını,

(4) Yalova Üniversitesi mensuplarınca klinik veya biyomedikal araştırmalarda kullanılacak deneklerde ve ekoloji ile ilgili çalışmalarda -özel düzenlemeler saklı kalmak kaydıyla- yapılan etik ihlallerini,

(5) Yalova Üniversitesi mensuplarınca gerçekleştirilen eğitim-öğretim, hizmet ve toplumsal sorumluluk faaliyetlerini ve Yalova Üniversitesi tüm birimlerinin kendi içinde ya da birbirleri ile olan birimlerarası ilişkilerini,

kapsar.

Kurul kararlarında bağımsız olup, çalışmalarında karar verirken, T.C. Anayasası, konu ile ilgili kanunlar, kanun hükmünde kararnameler, tüzükler, yönetmelikler, yönergeler ve Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri İle Başvuru Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelikte Öngörülen Etik Davranış İlkeleri, uluslararası antlaşmalar, konu ile ilgili ulusal ve uluslararası etik değerleri dikkate alır.

Dayanak

Madde 3- Bu Yönerge, Senato'nun, üniversitenin eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve yayın faaliyetlerinin esasları hakkında karar alma görevini düzenleyen 2547 sayılı Yüksek Öğretim

Kanunu'nun 14. ve 42. maddesine; Yükseköğretim Kurulu Bilimsel Araştırma Ve Yayın Etiği Yönergesi'nin 18. maddesine¹ ve Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne² dayanılarak hazırlanmıştır.

Ayrıca bu Yönerge hazırlanırken; Başbakanlık Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik hükümleri ile Üniversitelerarası Kurul'un yayınladığı etiğe aykırı davranışlar belgesinde yer alan bilgilere de dayanılmıştır.

Tanımlar

Madde 4 - Bu Yönergede geçen;

- a) **Üniversite:** Yalova Üniversitesi'ni,
- b) **Rektörlük:** Yalova Üniversitesi Rektörlüğü'nü,
- c) **Senato:** Yalova Üniversitesi Senatosunu,
- d) **Birim:** Yalova Üniversitesi'ne bağlı tüm akademik ve idari birimleri,
- e) **Mensup:** Yalova Üniversitesi akademik ve idari personeli ile öğrencilerini,
- f) **Etik İhlal:** Akademik ve bilimsel bir kurumun görev, yetki ve sorumlulukları çerçevesinde bilimsel araştırma, bilimsel yayın, eğitim-öğretim ve hizmet faaliyetleri ile toplumsal ilişkilerde etik ilke ve kurallara uymayan kasıtlı eylemleri,
- g) **Bilim Alanı:** Sosyal ve beşeri bilimleri; sağlık bilimlerini; fen ve mühendislik bilimlerini,
- h) **Etik Kurul:** Yalova Üniversitesi Etik Kurulunu,
- i) **Bilim Etik Kurulu:** Sosyal ve beşeri bilimler, sağlık bilimleri ve fen ve mühendislik bilimleri alanında kurulan etik kurulları,
- j) **Bilim Etik Alt Kurulu:** Bilim Etik Kurulları altında uzmanlık dalları şeklinde oluşturulan etik alt kurulları,
- k) **Başkan:** Yalova Üniversitesi Etik Kurulu başkanını,
- l) **Üye:** Yalova Üniversitesi Etik Kurulu Üyesini,
- m) **Sekreteryası:** Yalova Üniversitesi Etik Kurulu Sekreteryasını,
- n) **Dönem:** Kurul üyelerinin atandığı üç yıllık süreyi,
- o) **Denek:** üzerinde araştırma, inceleme, deney veya değerlendirme yapılan canlı varlıkları,
- p) **Bekletici Sorun:** Etik Kurulun başvuru kabul etmede, inceleme ve değerlendirmede veya nihai karar vermede önceden çözülmesi önem arzeden iddia edilen etik ihlalle ilgili sorunları ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

BİLİMSEL ARAŞTIRMA ETİĞİ, YAYIN ETİĞİ VE AKADEMİK DEĞERLENDİRMELERE İLİŞKİN TEMEL İLKELER

Bilimsel Araştırma Etiğine İlişkin Temel İlkeler

Madde 5 - Her çeşit bilimsel araştırmada uyulacak temel ilkeler şunlardır:

(1) Veriler, bilimsel yöntemlerle elde edilir. Bunların değerlendirilmesinde, yorumunda ve kuramsal sonuçların elde edilmesinde bilimsel yöntemlerin dışına çıkılamaz, sonuçlar saptırılamaz, elde edilmemiş sonuçlar araştırma sonuçlarıymış gibi gösterilemez.

¹ Yükseköğretim Kurulu Bilimsel Araştırma Ve Yayın Etiği Yönergesi, **Yükseköğretim kurumları etik kurulları, Madde 18- (1)** Yükseköğretim kurumları bu yönergenin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç altı ay içinde etik kurulları ile gerekli olması halinde etik alt kurullarını bu Yönergede belirtilen kriterlere uygun olarak oluştururlar.

² Maliye Bakanlığından: Resmi Gazete Tarih: 26 Aralık 2007 Çarşamba, Sayı: 26738.

(2) İnsanlarla ilgili biyomedikal araştırmalarda ve diğer klinik araştırmalarda Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanan, 9 Ağustos 2011 tarih ve 28030 sayılı Klinik Araştırmalar Hakkında Yönetmelik hükümleri göz önünde bulundurulur.

(3) Sosyal ve beşeri bilimlerde yapılacak anket ve tutum araştırmalarında katılımcıların rızası alınır. Araştırma, bir kurumda yapılacaksa, katılımcıların rızasından sonra bağlı buldukları kurumun izni alınır.

(4) Araştırma ve deneylerin, hayvan sağlığına ve ekolojik dengeye zarar vermemesi temel ilkedir. Çalışmalara başlanılmadan önce gerekli izinler yetkili birimlerden yazılı olarak alınır. Bu çerçevede uluslararası beyanname hükümleri ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve ulusal mevzuat hükümleri göz önünde bulundurulur.

(5) Araştırmacılar ve yetkililer, yapılan bilimsel araştırma ile ilgili olarak muhtemel zararlı uygulamalar konusunda ilgilileri bilgilendirmek ve uyarmakla yükümlüdür.

(6) Araştırmacılar, kendi vicdanî kanaatlerine göre zararlı sonuçlara ve/veya onaylamadıkları uygulamalara yol açabilecek araştırmalara katılmama hakkına sahiptir.

(7) Yapılacak çalışmalarda, diğer kişi ve kurumlardan temin edilen veri ve bilgilerin, izin verildiği ölçüde ve şekilde kullanılması, gizliliğine riayet edilmesi ve korunması sağlanır.

(8) Bilimsel araştırma için tahsis edilen imkân ve kaynaklar amacı dışında kullanılamaz.

(9) Akademik kadro ilan başvurularında jüri üyelerini ve idareyi yanıltıcı, yanlış ya da eksik beyanda bulunulamaz.

Yayın Etiğine İlişkin Temel İlkeler

Madde 6- Her çeşit bilimsel yayında uyulacak temel ilkeler şunlardır:

(1) Bilimsel araştırmanın tasarlanması, planlanması, yürütülmesi ve yayına hazırlanması aşamalarında katkıda bulunmamış kişiler, yazar isimleri arasında gösterilemez.

(2) Bilimsel yayınlarda bir çalışmadan yararlanırken, bilimsel atıf kurallarına uygun olarak kaynak gösterilir.

(3) Henüz sunulmamış veya savunularak kabul edilmemiş tezler veya çalışmalar, sahibinin izni olmadan kaynak olarak kullanılamaz.

(4) Evrensel olarak tanınan bilim kuramları, bilim alanlarının temel bilgileri, matematik teoremleri ve ispatları gibi önermeler dışında hiçbir çalışmanın tümü veya bir bölümü, izin alınmadan ve asıl kaynak gösterilmeden çeviri veya özgün şekliyle yayımlanamaz.

Akademik Değerlendirmelere İlişkin Temel İlkeler

Madde 7- Her çeşit akademik değerlendirmede uyulacak temel ilkeler şunlardır:

(1) Akademik hayatın bütün aşamalarında, öğretim ve akademik değerlendirmeler bilimsel liyakat kriterlerine göre yapılır.

(2) Akademik ilerleme ve ödül jürilerinde bilimsel liyakat kriterlerinin dışına çıkmak, kişileri kayırmak, bilimsel eleştiri sınırlarını aşarak kişilerin kimlik ve kişiliğine yönelik saldırılarda bulunmak, haksız menfaat sağlamak, sahtecilik, kopyacılık, vb. eylemlerde bulunulamaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİNE AYKIRI EYLEMLER

Etığe aykırı eylemler

Madde 8- Bilim araştırma ve yayın etiğine aykırı eylemler şunlardır:

(1) **İntihal:** Başkalarının fikirlerini, metotlarını, verilerini, uygulamalarını, yazılarını, şekillerini veya eserlerini sahiplerine bilimsel kurallara uygun biçimde atıf yapmadan kısmen veya tamamen kendi eseriymiş gibi sunmak,

(2) **Sahtecilik:** Araştırmaya dayanmayan veriler üretmek, sunulan veya yayınlanan eseri gerçek olmayan verilere dayandırarak düzenlemek veya değiştirmek, bunları rapor etmek veya yayımlamak, yapılmamış bir araştırmayı yapılmış gibi göstermek,

(3) **Çarpıtma:** Araştırma kayıtları ve elde edilen verileri tahrif etmek, araştırmada kullanılmayan yöntem, cihaz ve materyalleri kullanılmış gibi göstermek, araştırma hipotezine uygun olmayan verileri değerlendirmeye almamak, ilgili teori veya varsayımlara uydurmak için veriler ve/veya sonuçlarla oynamak, destek alınan kişi ve kuruluşların çıkarları doğrultusunda araştırma sonuçlarını tahrif etmek veya şekillendirmek,

(4) **Tekrar yayım:** Bir araştırmanın aynı sonuçlarını içeren birden fazla eseri doçentlik sınavı değerlendirmelerinde ve akademik terfilerde ayrı eserler olarak sunmak,

(5) **Dilimleme:** Bir araştırmanın sonuçlarını araştırmanın bütünlüğünü bozacak şekilde, uygun olmayan biçimde parçalara ayırarak ve birbirine atıf yapmadan çok sayıda yayın yaparak doçentlik sınavı değerlendirmelerinde ve akademik terfilerde ayrı eserler olarak sunmak,

(6) **Haksız yazarlık:** Aktif katkısı olmayan kişileri yazarlar arasına dâhil etmek, aktif katkısı olan kişileri yazarlar arasına dâhil etmemek, yazar sıralamasını gerekçesiz ve uygun olmayan bir biçimde değiştirmek, aktif katkısı olanların isimlerini yayım sırasında veya sonraki baskılarda eserden çıkarmak, aktif katkısı olmadığı halde nüfuzunu kullanarak ismini yazarlar arasına dâhil ettirmek,

(7) **Diğer etik ihlali türleri:** Destek alınarak yürütülen araştırmaların yayınlarında destek veren kişi, kurum veya kuruluşlar ile onların araştırmadaki katkılarını açık bir biçimde belirtmemek, insan ve hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalarda etik kurallara uymamak, yayınlarında hasta haklarına saygı göstermemek, hakem olarak incelemek üzere görevlendirildiği bir eserde yer alan bilgileri yayınlanmadan önce başkalarıyla paylaşmak, bilimsel araştırma için sağlanan veya ayrılan kaynakları, mekânları, imkânları ve cihazları amaç dışı kullanmak, tamamen dayanaksız, yersiz ve kasıtlı etik ihlali suçlamasında bulunmak.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ETİK KURULUN OLUŞUMU, GÖREVLERİ, ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI

Etik Kurulun oluşumu

Madde 9 – Etik kurul aşağıdaki şartlara göre oluşur:

(1) Yalova Üniversitesi Etik Kurulu; sosyal ve beşeri bilimler, sağlık bilimleri ve fen ve mühendislik bilimleri alanlarından eşit sayıda olmak üzere Senato tarafından seçilen profesör ya da doçent ünvanına sahip toplam dokuz öğretim üyesinden oluşur.

(2) Senato tarafından ayrıca her biri yukarıda belirtilen bilim dalından eşit sayıda olmak üzere toplam dokuz yedek üye seçilir.

(3) Gerekli görülmesi halinde çalışmaların verimliliğini sağlamak amacıyla farklı bilim alanları için farklı bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulları da oluşturulabilir.

(4) Belirlenen kurul üyeleri hakkında etik ihlalinde bulduklarına dair kesinleşmiş bir adli veya idari karar veya tespit bulunmamalıdır.

(5) Etik kurallarına aykırı eylemi tespit edilen etik kurulu üyesinin görevi, Senato'nun önerisi ile Rektörlükçe bu konudaki kararının kendisine tebliği ile sona erer.

Üyelerin Görev Süreleri

Madde 10- (1) Etik kurul üyeleri üç yıllığına seçilir. Görev süresi biten üye aynı usulle yeniden seçilebilir. İzinsiz ve özürsüz olarak üst üste üç toplantıya katılmayan veya en az altı ay süreyle izinli olan üyenin, üyeliği kendiliğinden sona erer.

(2) Görev süresi dolmadan herhangi bir nedenle boşalan üyelik görevini, yerine geçtiği kişinin bakiye süresini tamamlamak üzere aynı bilim alanından ilk sıradaki yedek üye üstlenir. Senato tarafından boşalan yedek üyeliğe bir öğretim üyesinin ataması yapılır.

Üyeliği Sona Erdiren Haller

Madde 11- (1) Etik Kurul Üyelerinin görev süreleri dolmadan herhangi bir nedenle görevlerine son verilemez.

(2) Etik Kurul Üyeliği yalnızca şu hallerde sona erer:

a) Görev süresinin tamamlanması,

b) Yazılı istifa beyanı,

c) Bir takvim yılı içerisinde kesintisiz altı ayı aşan resmi izin halleri veya bir takvim yılı içerisinde kesintisiz altı ayı aşan bir süreyle Etik Kurul Toplantılarına katılamayacağını anlaşıması.

d) Bir takvim yılında izinsiz veya mazeretsiz olarak üstüste üç toplantıya katılmaması,

e) Etik kurallara aykırı davranıldığından adli ve idari bir kararla sabit olması.

f) Kurul üyesinin üniversiteden ayrılması ya da emekli olması.

Etik Kurulun Yapısı

Madde 12- (1) Etik Kurul üyeleri ilk toplantıda bir başkan, bir başkan yardımcısı ve bir raportör seçer. Ancak seçilecek Başkan ve başkan yardımcısı profesörlük ünvanına sahip bulunmalıdır. Etik Kurul başkanlığını bir kişi ancak bir dönem yapabilir. Başkanın görevinin sona ermesiyle birlikte başkan yardımcılığı görevi de sona erer.

(2) Başkanın yokluğunda, başkan yardımcısı etik kurula başkanlık eder.

(3) Herhangi bir nedenle üye sıfatını kaybeden başkanın görevini, yeni başkanın seçileceği ilk Etik Kurul toplantısına kadar başkan yardımcısı yürütür. Bu suretle göreve gelen başkan selefinin bakiye görev süresini tamamlar.

(4) Etik Kurulda profesör öğretim üyeleri hakkında yapılacak oylamalarda Etik Kurulun doçent üyeleri oy kullanamazlar.

Etik Kurul Sekreteryası

Madde 13- Etik Kurulun sekreteryası hizmetlerini yerine getirmek üzere gerekli personel, mekan, araç ve gereç ihtiyacı Rektörlük tarafından karşılanır.

Etik Kurulun Görevleri, Yetkileri, Sorumlulukları

Madde 14- (1) Etik Kurul, iş bu Yönerge'nin uygulanmasını sağlamaya yönelik olarak her türlü çalışmayı yürütmekle görevli olup bu amaçla her türlü kararı alma yetkisini de sahiptir.

(2) Ancak Etik Kurul, masumiyet karinesine sadık kalarak üniversitenin akademik ve idari birimlerinde bilim, yayın, eğitim-öğretim ve hizmet faaliyetleri ile Üniversitenin toplum ile olan ilişkilerinde ortaya çıkan etik sorunlarda, etik ilke ve kurallar doğrultusunda, yeterli ve inandırıcı kanıtlara dayalı değerlendirme yapar ve görüş bildirir. Etiğe aykırılık anlamında bir değerlendirme ve görüş verebilmek için etik ihlalin kasıt ve ağır ihmâl sonucunda ya da etiğe aykırı davranışın özensizlik ve dikkatsizlik sonucunda gerçekleşmiş olmasını esas alır ve buna göre uygulanacak yaptırıma karar verir.

(3) Bu çerçevede Etik Kurul'un başlıca görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Bilim Etik Alt Kurullarının ve başka alanlarda etik alt kurullarının kurulmasına karar vermek, çalışma alanlarını belirlemek ve bu kurullarda görev alacak kişilere yönelik gerekli eğitim desteği vermek.
- b) Etik kurallara aykırılığa yönelik somut iddiaları incelemek ve bir sonuca bağlamak. Somut iddiaların ve olayların incelenmesi için gerekirse komisyonlar kurmak, uzman görüşüne başvurmak.
- c) Yönerge kapsamına giren her türlü etik sorunun tanımlanması ve çözümüne yönelik çalışmalar yapmak veya yaptırmak, karar almak ve görüş bildirmek.
- d) Etik ilkeler konusunda üniversite mensuplarını bilgilendirmek ve tek başına veya diğer kurum ve kuruluşlar ile işbirliği yaparak eğitici faaliyetler düzenlemek.
- e) Üniversite akademik birimlerinde yapılan bilimsel araştırma, yayın, eğitim-öğretim, sağlık hizmetleri uygulamaları gibi etkinliklerle, birimler ve kişilerarası ilişkilerde etik değerlerin ön plana çıkması için çalışmak.

- f) Bilim Etik Kurulları veya Bilim Etik Alt Kurulları'nda eşgüdümü sağlamak ve oluşabilecek ihtilafları karara bağlamak.
- g) Üniversitede görev yapan akademik ve idari birim çalışanları, öğrenciler ve üretilen hizmetten faydalanan bütün kişilerin, yayın etiği, genel ve akademik etik normlarla bağdaşmayan davranışlar ve etkinlikler ile etiğe aykırı olduğunu ileri sürdükleri şikayetlerini, konuyla ilgili mevzuat ve etik ilkeler doğrultusunda incelemek ve sonuçlandırmak.
- h) Hakkında değerlendirme yaptığı, karar aldığı ve görüş verdiği tüm etik konular ve sorunlarda gizlilik içinde çalışmak ve ilgili tüm bilgi ve belgeleri saklı tutmak.
- i) Yukarıda tanımlanan yetki ve görevler dışında kalan konularda da ulusal ve uluslararası mevzuat ve etik değerler doğrultusunda karar/kararlar almak.
- j) Üniversite birim ve görevlilerinin Etik ilke ve standartlara aykırı tutum ve davranışlarda bulunduğu tespit edildiğinde uygulanacak yaptırımları belirlemek. Etik dışı tutum ve davranışın TCK kapsamında suç unsuru olduğu kanaatine varıldığında, gereği yapılmak üzere Rektörlük Makamına bildirmek.
- k) Yıllık raporlar hazırlayarak Rektörlüğe sunmak.

Bilim Etik Kurulları

Madde 15- Etik Kurul, Sosyal ve Beşeri Bilimler, Sağlık Bilimleri ve Fen ve Mühendislik bilim alanlarında bilim etik kurulları oluşturulmasını sağlar. Bilim Etik Kurullarının kuruluş, işleyiş ve uygulamaları, bağlayıcı başka bir kanuni zorunluluk olmadıkça Etik Kurul Yönergesi çerçevesinde hazırlanacak olan yönergelere göre yürütülür.

(1) Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu:

Sosyal ve beşeri bilimlerde yapılacak olan bilimsel araştırma, tez çalışması, yayın, eğitim-öğretim etkinlikleriyle, birimler ve kişiler arası ilişkilerde etik ilkelere uygunluğu araştırmak, öğretim elemanı, öğrenci ve birim çalışanlarının karşılıklı hak ve sorumlulukları konusunda oluşabilecek sorunlara çözüm üretmek amacıyla oluşturulan Kurul'dur.

Yapılacak çalışmalarda ulusal ve uluslararası standartlara uygunluğu incelemek, konu ile ilgili etik ilkeleri saptamak, eğitici faaliyetler düzenlemek bu Kurul'un görevleri arasındadır.

(2) Sağlık Bilimleri Etik Kurulu:

Sağlık bilimleri alanında yapılacak tez çalışması, eğitim-öğretim etkinlikleri ile öğretim elemanı, öğrenci ve birim çalışanlarının karşılıklı hak ve sorumlulukları konusunda oluşabilecek sorunlara çözüm üretmek amacıyla oluşturulan Kurul'dur.

İnsanlar ve hayvanlar üzerinde yapılacak olan uygulama ve çalışmalarda hasta ve sağlam denek haklarını korumak, yapılacak çalışmalarda ulusal ve uluslararası standartlara uygunluğu incelemek, konu ile ilgili etik ilkeleri saptamak, eğitici faaliyetler düzenlemek bu Kurul'un görevleri arasındadır.

(3) Fen ve Mühendislik Bilimleri Etik Kurulu.

Fen bilimlerinde yapılacak olan bilimsel araştırma, tez çalışması, yayın, eğitim-öğretim etkinlikleriyle, birimler ve kişiler arası ilişkilerde etik ilkelere uygunluğu araştırmak, öğretim elemanı-öğrenci ve birim çalışanlarının karşılıklı hak ve sorumlulukları konusunda oluşabilecek sorunlara çözüm üretmek amacıyla oluşturulan Kuruldur.

Yapılacak çalışmalarda ulusal ve uluslararası standartlara uygunluğu incelemek, konu ile ilgili etik ilkeleri saptamak, eğitici faaliyetler düzenlemek bu Kurulun görevleri arasındadır.

Bilim Etik Alt Kurulları

Madde 16- (1) Sosyal ve Beşeri Bilimler, Sağlık Bilimleri ve Fen ve Mühendislik bilim alanlarında kurulmuş bilim etik kurulları kendi mahiyetleri altında bilim alt etik kurulları oluşturulmasını sağlar ve Etik Kurul'un onayına sunarlar.

(2) Gerekli görülmesi halinde Etik Kurul tarafından akademik araştırma ve yayın, eğitim-öğretim, idari ve mali işler, sosyal yaşam ve ilişkiler, ayrımcılık ve çevre gibi konularda da faaliyet göstermek üzere alt etik kurullar oluşturulmasına karar verilebilir.

(3) Bilim Etik Alt Kurullarının kuruluş, çalışma, işleyiş, karar alma ve uygulamaları, bağlayıcı başka bir kanuni zorunluluk olmadıkça bu Etik Kurul Yönergesi çerçevesinde hazırlanacak olan alt yönergelere göre yürütülür.

Etik Kurulun Toplantı Usul Ve Esasları

Madde 17 - (1) Etik Kurul en az beş üyenin katılımıyla toplanır ve kararlar üye tam sayısının üçte ikisinin aynı yöndeki oyu ile alınır. Başkanın katılmadığı toplantılarda başkan yardımcısı başkanlık eder.

(2) Etik Kurul çalışmalarını bizzat yürütür; ancak gerektiğinde alanında uzman bilirkişilerden görüş alınması hususunu Rektörlüğün onayına sunabilir.

(3) Aşağıdaki kişiler etik soruşturmalarda bilirkişi ve uzman olarak görevlendirilemez:

a) İlgilinin lisansüstü tez danışmanları ve doçentlik jürilerinde görev almış öğretim üyeleri,

b) İlgilinin kendi üniversitesinde görev yapan öğretim üyeleri,

c) İlgilinin eşi ve üçüncü dereceye kadar (üçüncü derece dâhil) kan veya sıhrî hısımları,

ç) İlgili ile aralarında husumet bulunan kişiler.

(4) İlgilinin çalıştığı anabilim dalında öğretim üyesi bulunmaması halinde, en yakın anabilim dalında çalışan öğretim üyeleri arasından veya gerekli görülmesi halinde ilgili anabilim dalı dışından bilirkişi atanabilir. Birden fazla bilirkişi atanması halinde her bilirkişi ayrı rapor tanzim eder.

(5) Bilirkişiler dosya kendilerine ulaştığı andan itibaren en geç bir ay içerisinde konuya ilişkin raporu hazırlayıp gönderirler.

(6) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulları üyeleri kendileriyle ilgili veya kendilerinin daha önce birlikte çalışma yaptıkları kişilerle ilgili etik ihlali iddialarının görüşüldüğü toplantılara katılamazlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ETİK KURULA BAŞVURU, İNCELEME ve ETİK KURULUN ÇALIŞMA DÜZENİ

Başvuru Konusu ve Şekli

Madde 18- (1) Yönerge kapsamında, Sekreteryaya aracılığıyla Etik Kurula yapılacak başvurular yazılı olabileceği gibi, tutanağa geçirilmek suretiyle sözlü veya elektronik imzalı da olabilir. Başvuranın kimlik bilgileri Etik Kurul üyeleri dışında gizli tutulur.

(2) Etik ilkelere aykırılık iddiasına konu olan bir davranış nedeniyle başlatılan bir yargılama veya yürütülen bir disiplin soruşturması, Etik Kurulunun inceleme ve karar verme yetkisini ortadan kaldırmaz. Bununla birlikte Etik Kurul yapacağı incelemeyi, yargılama veya soruşturmanın sonuçlanmasına kadar erteleyebilir.

(3) Daha önce Etik Kurul tarafından incelenip karara bağlanmış bir başvuru konusunda yeni kanıtlar gösterilmedikçe bir daha başvuru ve inceleme yapılmaz.

Başvuru Usulü

Madde 19- (1) Gerçek ve tüzel kişiler Etik Kurula başvuruda bulunabilirler. Başvuruyu yapan gerçek kişiler dilekçesinde, başvuruyu yapan kişinin adı, soyadı, TC Kimlik numarası, yerleşim yeri, iş adresi, diğer iletişim bilgileri ve imzası bulunur. Başvuruyu yapan tüzel kişilerde ise; tüzel kişiliğe sahip kurumun adı, Kurumu temsil eden yöneticinin ya da temsilcinin adı soyadı (TC Kimlik numarasıyla) ve imzası, merkezi ya da şube işyeri adresi, diğer iletişim bilgileri bulunur. Anılan bilgileri içermeyen, sahte kimlik bilgileri ile yapılan başvurular incelenmeye alınmaz.

(2) Dilekçenin anlaşılır ve okunaklı olması gereklidir. Başvurunun Etik Kurul kayıtlarına geçtiği tarih, başvuru tarihi olarak kabul edilir.

(3) Dilekçede, etik ilkeye aykırı davranış iddiasına ilişkin bilgiler açık ve ayrıntılı olarak belirtilir. Dilekçede ileri sürülen iddia; kişi, yer ve zaman somutlaştırılarak belirtilir. Başvuran tarafından iddiayla ilgili elde bulundurulmuş her türlü belge dilekçeye eklenir ve tanık ve diğer delillere işaret edilir.

Başvuruların Kabulü ve İncelenmesi

Madde 20- (1) Başkan yapılan tüm başvuruları, değerlendirilmek üzere Etik Kurulunun yapacağı ilk toplantının gündemine alır. Rektörlük ve birimler de, somut bazı olayların ve akademik ve idari projelerin değerlendirilmesi için Etik Kurula dosya gönderebilir.

(2) TÜBİTAK ve benzeri kamu kurumlarına ve özel hukuk tüzel kişiliklerine veya bu nitelikteki uluslararası kamu kurumlarına ve özel hukuk tüzel kişiliklerine sunulacak tez önerisi, proje önerisi ve benzeri idari ve akademik konularda etik kurul onayı için üniversitemizden yapılan başvuruları kabul eder, inceler ve onaya engel bir etik ihlal yoksa onay verir. Verilen bu onay kararlarından dolayı Etik Kurulunun ve üyelerinin hukuki sorumluluğunun bulunması caiz değildir.

(3) Yapılan başvuruların usul bakımından kabulü ve değerlendirmeye alınması yetkisi münhasıran Etik Kurula aittir. Usulüne uygun olmadığı için incelenmeye alınmayan başvurular, mümkün olduğu takdirde başvuru sahibine yazılı olarak bildirilir.

(4) Etik Kurul incelemesini en geç üç ay içinde tamamlar ve nihai raporunu hazırlar. Bu süre, başvurunun kayda alındığı tarihte işlemeye başlar. Gerek görülmesi halinde Etik Kurul bu süreyi bir defaya mahsus olmak üzere üç aya kadar uzatabileceği gibi bazı bekletici sorunların bulunması

durumunda ise bu bekletici sorunun çözümlenmesini bekleyerek bundan sonra da üç ay uzatabilir. Ayrıca Etik Kurul bekletici sorunun bulunması durumunda ilgili başvuruların incelenmesini üç ay süreyle de erteleyebilir.

Re'sen İnceleme

Madde 21- Etik Kurul, herhangi bir şekilde bilgi sahibi olduğu ve görev ve yetki alanı içinde bulunan bir etik ihlaline yönelik re'sen inceleme de başlatabilir.

Kurulun Çalışma Düzeni

Raportöre Tevdi

Madde 22- (1) Etik Kurul, hakkında inceleme kararı verdiği her dosya için üyeler arasından bir raportör görevlendirir.

(2) Belirli bir dosyanın etik açıdan incelenmesiyle görevlendirilen raportör, gerekçelerini yazılı olarak bildirmek suretiyle bu görevden çekilebilir.

(3) Raportör, sekreteryaya aracılığıyla Yalova Üniversitesi mensuplarından dosyayla ilgili doğrudan yazılı bilgi ve belge alabilir. Bu bilgi ve belgeler Etik Kurul ilgili inceleme dosyasında saklanır.

(4) Raportör, 30 gün içerisinde incelemesini tamamlayarak, yorum ve önerisini de içeren yazılı raporunu Etik Kurula sunar.

Dosya Üzerinden İnceleme

Madde 23- (1) Etik Kurul ilke olarak tüm değerlendirmelerini dosya üzerinden yapar. Bununla birlikte ihtiyaç duyduğunda ilgili kişilerden ve kurumlardan yazılı ya da sözlü bilgi alabilir. Etik ihlali gerekçesine dayalı olarak hakkında başvuruda bulunan kişiye, yazılı olarak konuyla ilgili açıklama yapma hakkı tanınır. Açıklama hakkının kendisine bildirildiği tarihten itibaren 15 gün içerisinde hukuken geçerli bir mazereti olmaksızın yanıt vermeyen kişi, açıklama hakkından feragat etmiş sayılır. Bu durumda Etik Kurul dosyadaki mevcut bilgi ve belgelere dayalı olarak değerlendirme yapar.

(2) Etik Kurul ayrıca gerekli gördüğü durumlarda ilgili kişileri toplantıda dinlemek üzere davet de edebilir. Kişilerin bu daveti kabul etmesi durumunda yapılan oturumda yalnız davetlilere yönelik sorular ve yanıtlar kaydedilir.

(3) Etik Kurul, faaliyetlerinde ve kararlarında tamamen bağımsız olup, yapılan başvuruları yalnızca etik ilkeler açısından inceler karara ve yaptırıma bağlar.

Toplantı ve Karar Alma Usulü

Madde 24- (1) Etik Kurul olağan gündemini görüşmek üzere ayda en az bir defa kendiliğinden toplanır. Etik Kurul gerektiğinde Başkanın çağrısıyla olağanüstü olarak da toplanabilir.

(2) Üyeler, kendilerinin bir biçimde ilgili buldukları gündem maddelerine ilişkin müzakerelere katılamazlar ve oy kullanamazlar.

(3) Toplantı kapalı usulde yapılır. Üyeler, inceleme konusu dosyaların içeriğini Kurul toplantısı dışında başkaları ile tartışamaz ve dosyaların içeriği hakkında bilgi veremez.

(4) Kararlar üye tam sayısının üçte ikisinin aynı yöndeki oyu ile alınır. Oylamada tarafların oylarının eşit çıkması halinde Başkanın oyunun bulunduğu taraf oyu esas alınır. Oylamada hiçbir üye ihtirazi

kayıtla oy veya çekimser oy kullanamaz. Profesör öğretim üyeleri hakkında verilecek etik ihlali kararlarında Etik Kurulun doçent öğretim üyeleri oy kullanamazlar. Bu durumda Etik Kurulun profesör öğretim üyelerinin tam sayısının üçte ikisinin aynı yöndeki oyu esas alınır.

(5) Alınan karar gerekçeleri ile birlikte yazılarak, toplantıya katılan üyelerin tamamı tarafından imzalanır. Karşı oy kullanan üyeler, yazılı muhalefet gerekçelerini kararlara ekleyebilirler.

Kararlar Üzerine Yapılacak İşlem

Madde 25- (1) Etik Kurulun kararları tespit niteliğindedir. Etiğe aykırı eylemi kanıtlanan kişiler hakkında gerekli disiplin soruşturmasının başlatılması amacıyla ilgili Rektörlüğe bilgi verilir. Kararlar hakkında her türlü açıklama Rektörlük tarafından yapılır.

(2) İntihal ve haksız yazarlık eylemlerinin gerçekleşmesi hallerinde asıl müellifin rıza göstermesi ilgilileri sorumluluktan kurtarmaz.

Gizlilik ve Saklama

Madde 26- (1) Etik Kurulda yapılan tüm incelemelerde gizlilik esastır. Kurula sunulan dosyalardaki belgelerin gizliliğinin ve güvenliğinin korunmasından Sekreteryaya sorumludur.

(2) Etik Kurulun inceleme dosyası, içindeki tüm belgeler ve yazışma örnekleri ile birlikte süresiz saklanır. Etik kurulun tüm arşivi güvenli bir biçimde dijital ortama aktarılır.

Yazışmalar

Madde 27- Etik Kurul inceleme ve değerlendirmeleri sırasında başka kurum ve kuruluşlarla yapması gereken tüm yazışmaları Sekreteryaya aracılığıyla yapar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

ZAMANAŞIMI, SORUMLULUK, UYDURMA ETİK İHLAL İSNADI VE YAPTIRIMLAR

Zamanaşımı

Madde 28- (1) İntihal ve sahtecilik şeklindeki etik ihlallerinde inceleme başlatılması herhangi bir süre sınırlamasına tabi değildir. Ancak bunların haricindeki etik ihlallerinde eylemin gerçekleştiği tarihten itibaren on yıl geçtikten sonra etik inceleme yapılamaz.

(2) İntihal ve sahtecilik haricindeki diğer etik ihlallerinde, etik ihlal teşkil eden eylemin öğrenildiği tarihten itibaren iki yıl içinde etik inceleme başlatılmaması halinde etik ihlal iddiası incelenemez.

Sorumluluk

Madde 29- Etik Kurulun olumlu veya olumsuz görüşüne karşın yasal sorumluluk, araştırmayı yapan araştırmacılara aittir. Etik Kurul Kararları tespit niteliğindedir. Hiçbir zaman yasal bağlayıcılık gücü yoktur. Kurul ve üyeleri, vermiş olduğu kararlardan dolayı herhangi bir cezai, hukuki, mali ve tıbbi sorumluluk altına girmez.

Uydurma Etik İhlal İsnadı

Madde 30- Etik Kurul, kendisine yapılan ihbar ve şikâyetin; ilgiliyi mağdur etmek amacıyla ve uydurma bir etik ihlal isnadı ve benzeri davranışlarla gerçekleştirildiğini saptarsa kendisi bir inceleme başlatır ve ayrıca bu durumda Türk Ceza Kanunu kapsamında açıkça suç tanımları içerisinde olduğu anlaşılan bireylerin isim ve davranışlarını gereği yapılmak üzere Rektörlük Makamına bildirir.

Yaptırımlar

Madde 31- Etik Kurulun önerisi ile Etik Kurulu tarafından etiğe aykırı davranışta bulunduğu tespit edilen Üniversite mensuplarına, Etik Kurulun önerisi ve Üniversite Yönetim Kurulu'nun kararı ile aşağıdaki yaptırımlar uygulanır.

(1) Etiğe aykırı davranışı kanıtlanan araştırmacıların yürütmekte oldukları araştırma ve projeler iptal edilir veya araştırma ve proje başvuruları işleme alınmaz.

(2) Etiğe aykırı davranışı kanıtlanan ve Üniversite fonlarına destek başvurusu yapmış olan kişilere, karar tarihinden başlayarak Etik Kurul'un önerisiyle en fazla beş yıl herhangi bir destek verilmez.

(3) Etiğe aykırı davranışı kanıtlanan kişiler Etik Kurul'un önerisiyle en fazla beş yıl, Üniversite kitap ve dergilerinde yayın, Üniversite tarafından düzenlenen veya desteklenen toplantılarda sunum yapamazlar.

(4) Yalova Üniversitesi dergilerinde yayımlanmış makalelerden yayın etiğine aykırı hususlar içerdiği kanıtlananlar geri çekilmiş sayılır ve bu husus dergide gerekçesi ile birlikte yayımlanır.

(5) Tespit edilen etik ihlalleri ve bunların niteliği, etiğe aykırı davranışı kanıtlanan araştırmacı/yazar/destek başvurusu sahiplerinin birim, kurum veya kuruluşlarına Rektörlük tarafından yazılı olarak bildirilir.

(6) Tespit edilen yayın etiği ihlalleri ve bunların niteliği, ilgili dergilere Rektörlük tarafından yazılı olarak bildirilir.

(7) Etik ihlali yaptığı kanıtlanan kişilere, idari görev verilmemesi rektörlük makamına tavsiye edilir.

ALTINCI BÖLÜM

YÜRÜRLÜK VE YÜRÜTME

Yürürlük

Madde 32- Bu yönerge hükümleri, Senato tarafından kabul edildikten sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 33- Bu yönerge hükümlerini Yalova Üniversitesi Rektörü yürütür.

Geçici Madde 1-Bu yönergenin yürürlüğe girmesiyle, 23.07.2013 tarihinde 71 sayılı Senato tarafından kabul edilerek yürürlükte olan "Yalova Üniversitesi Etik Kurul Yönergesi" yürürlükten kalkar.

Geçici Madde 2- Bu yönergenin yürürlüğe girmesinden sonra da mevcut Etik Kurul görev süresinin sonuna kadar görevine devam eder.